

UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA

Cu titlu de manuscris
CZU 343.359.3(478+498) (043.2)

PASAT Aurel Octavian

**ANALIZA JURIDICO-PENALĂ
A INFRAȚIUNILOR VAMALE CONFORM
LEGISLAȚIEI REPUBLICII MOLDOVA
ȘI A ROMÂNIEI**

Specialitatea 554.01 – Drept penal și execuțional penal

Autoreferatul tezei de doctor în drept

Chișinău, 2016

**Teza a fost elaborată în cadrul Departamentului Drept Penal al
Facultății de Drept a Universității de Stat din Moldova**

Conducător științific:

MAIMESCU Sava, doctor în drept, conferențiar universitar
Specialitatea 554.01 – Drept penal și execuțional penal

Referenți oficiali:

- 1. ULIANOVSKI Xenofon**, doctor habilitat în drept, profesor universitar
- 2. BERLIBA Viorel**, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar

Componența Consiliului Științific Specializat:

- 1. BRÎNZA Sergiu**, *președinte*, doctor habilitat în drept, profesor universitar
- 2. STATI Vitalie**, *secretar științific*, doctor în drept, conferențiar universitar
- 3. BARBĂNEAGRĂ Alexei**, doctor habilitat în drept, profesor universitar
- 4. CUȘNIR Valeriu**, doctor habilitat în drept, profesor universitar
- 5. ULIANOVSKI Gheorghe**, doctor în drept, conferențiar universitar
- 6. VIZDOAGA Tatiana**, doctor în drept, conferențiar universitar
- 7. PĂVĂLEANU Vasile**, doctor în drept, profesor universitar (România)

Susținerea va avea loc la „03” septembrie 2016, ora 10.00, în ședința Consiliului Științific Specializat D 30.554.01-21 din cadrul Universității de Stat din Moldova (MD 2009, Republica Moldova, mun. Chișinău, str. A.Mateevici, 60, bloc IV, aula 222).

Teza de doctor și autoreferatul pot fi consultate pe pagina Web a CNAA (<http://www.cnaa.acad.md>), la Biblioteca Universității de Stat din Moldova și la Biblioteca Națională a Republicii Moldova.

Autoreferatul a fost expediat la 28 iunie 2016.

Secretar științific al
Consiliului Științific Specializat,
dr., conf. univ.
Conducător științific,
dr., conf. univ.
Autor:

STATI Vitalie

MAIMESCU Sava
PASAT Aurel Octavian

© PASAT Aurel Octavian, 2016

REPERE CONCEPTUALE ALE LUCRĂRII

Actualitatea temei. Democratizarea societății, transformările social-economice, liberalizarea și reformarea politicii externe au determinat o nouă atitudine a statului față de problemele privind reglementarea juridico-penală a infracțiunilor din sfera vamală, în special a infracțiunilor de contrabandă. Prin comiterea contrabandei sunt amenințate sau lezate efectiv funcțiile organizatorică și economică ale statului de drept, iar pentru descurajarea comiterii acestei infracțiuni toate țările aplică sancțiuni penale. Republica Moldova și România nu fac excepție în acest sens.

În ultima perioadă se constată că s-a înregistrat o intensificare a infracțiunilor vamale în Republica Moldova, facilitată, probabil, de aderarea României la Uniunea Europeană, de eliminarea restricțiilor la trecerea frontierelor și de noile oportunități pentru moldovenii-români din zonele rurale ale țării de a trece ilegal bunuri peste frontiera vamală a Republicii Moldova. De exemplu, în Republica Moldova, în ultima perioadă (din 2004 încoace), din totalitatea infracțiunilor economice înregistrate cca 50% le revine infracțiunilor reunite sub denumirea marginală de contrabandă [6]. Constatăre din care autorul a desprins o simplă concluzie: în Republica Moldova rata infracțiunilor vamale și, în special, a infracțiunilor de contrabandă este foarte ridicată, fapt ce demonstrează o dată în plus efortul suplimentar pe care organele de drept trebuie să-l depună pentru contracararea infracționalității vamale.

Din datele statistice ale criminalității economice pentru anii 2004-2012 autorul a remarcat următoarea tendință: în anii 2004-2007 infracțiunile de contrabandă au înregistrat o dinamică negativă, în sensul majorării numărului de infracțiuni comise. Din 2007 până în 2012 numărul infracțiunilor de contrabandă a înregistrat o scădere, ca ulterior, începând cu anul 2013, numărul acestora să crească din nou. Respectiva dinamică rezultă din următoarele date statistice: din totalitatea infracțiunilor economice înregistrate de către organele competente din Republicii Moldova, pentru anul 2004, cca 74% constituiau infracțiunile prevăzute la art.248 CP RM; pentru anul 2005 – 66%; pentru anul 2006 – 70%; pentru anul 2007 – 76%; pentru anul 2008 – 55%; pentru anul 2009 – 43%; pentru anul 2010 – 29%; pentru anul 2011 – 22%; pentru anul 2012 – cca 11%; pentru anul 2013 – cca 28%. Tendința de creștere a criminalității în sfera vamală în Republica Moldova rezultă și din următoarele date statistice: 0,45% din totalitatea infracțiunilor înregistrate în anul 2014 le revine infracțiunilor vamale, iar în ceea ce privește anul 2015 – numărul infracțiunilor vamale constituie

0,54% din totalitatea infracțiunilor înregistrate [6]. Nivelul ridicat al infracționalității în sfera relațiilor vamale, pericolozitatea socială sporită a acesteia, latența și lipsa unei contracarări efective din partea organelor de drept specializate ale statului justifică cercetarea aspectelor juridico-penale ale infracțiunilor vamale, precum și stabilirea unei strategii și tactici științifice motivate de combatere a acestor infracțiuni.

Cu toate că se constată un interes științific sporit din partea teoreticienilor pentru investigarea infracțiunilor vamale, considerăm că, avându-se în vedere potențialul aport pe care-l poate avea o cercetare științifică, dar și faptul că unele aspecte ale acesteia pot fi concepute de pe noi poziții, există totuși loc pentru o nouă abordare, în cazul nostru – a infracțiunilor vamale, în general, și a fenomenului contrabandei, în special, atât potrivit legislației Republicii Moldova, cât și celei a României. Această nouă abordare presupune noi direcții de cercetare, în același timp elaborarea unor concepții teoretice științific argumentate racordate la practica judiciară existentă privind infracțiunile vamale în Republica Moldova și în România, dar și formularea unor propuneri *de lege ferenda* îndreptate spre îmbunătățirea cadrului legal existent.

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemelor de cercetare. Generalizând asupra materialelor științifice analizate, autorul menționează că în soluționarea problemelor profilate în legătură cu cercetarea infracțiunilor vamale în acord cu legislația Republicii Moldova și cu cea a României au fost analizate lucrările semnate de următorii autori: S.Maimescu, S.Brînza, V.Stati, R.Sobiețki, V.Berliba, V.Bujor, V.Spatari, M.Mutu, L.G. Gîrla, Iu.M. Tabarcea, Gh.Nicolaev, N.Lacusta, C.Gurschi (*Republica Moldova*); F.Sandu, C.Voicu, A.Boroi, I.Molnar, Gh.Diaconescu, G.I. Olteanu, M.Gorunescu, S.Corlățeanu, O.Predescu, D.Țicău, O.Pop, D.Bujorean, F.Coman (*România*); N.S. Ghilimutdinova, Iu.I. Suci-cov, T.A. Dicanova, V.E. Osipov, V.D. Laricev, L.F. Rogatîh, M.A. Cociubei, O.Cruglova, A.Cotelnicov, Z.M. Abdurahmanov, A.Vaculenco, I.V. Rozumani, A.Focov, C.A. Pliasov, L.A. Prohorov, A.V. Scacico, M.S. Marcovski (*Federația Rusă*); V.V. Hiliuta, A.Z. Ignatiuc (*Republica Belarus*); A.B. Magzumov (*Republica Kazahstan*); A.A. Muzica, A.V. Savcen-co, O.V. Proțiu (Ucraina).

Gradul de investigare a temei abordate permite autorului să conchidă că analiza juridico-penală a infracțiunilor vamale potrivit legislației penale a Republicii Moldova și celei a României, sub anumite aspecte, este examinată insuficient în doctrina de specialitate. Aceasta deoarece: nu au fost

reliefate pe deplin mai multe aspecte legate de infracțiunile vamale atât din Republica Moldova, cât și din România; n-au fost identificate în deplinătate criteriile în baza cărora o faptă socialmente periculoasă este inclusă în categoria infracțiunilor vamale; insuficient s-a insistat asupra soluțiilor de calificare în ipoteza trecerii bunurilor prin punctele de trecere a frontierei, dar prin alte metode decât prin sustragere, în contextul contrabandei prevăzute la alin.(2) art.270 CV Rom.

Scopul și obiectivele lucrării. Scopul tezei constă în aprofundarea concepției privind răspunderea penală pentru infracțiunile vamale, în evidențierea și în soluționarea problemelor de drept penal ce vizează infracțiunile din sfera vamală, reglementate de legislația penală a Republicii Moldova și de cea a României, precum și în formularea unor propuneri *de lege ferenda* menite să optimizeze cadrul legal actual în materie.

Pentru atingerea scopului propus, autorul a trasat următoarele *obiective*: definirea conceptului de infracțiune vamală, precum și relevarea componentelor de infracțiune atribuite la această categorie; investigarea particularităților elementelor constitutive obiective și subiective ale infracțiunilor vamale; cercetarea practicii judiciare axate pe infracțiunile vamale; soluționarea problemelor de încadrare juridică a infracțiunilor vamale; analiza comparativă a reglementărilor din legislațiile penale ale unor state străine cu privire la infracțiunile vamale etc.

Metodologia cercetării științifice. În calitate de metode la realizarea scopului și obiectivelor propuse au servit: metoda logică, istorică, inducția, deducția etc. De menționat metoda comparativă, prin a cărei aplicare au fost analizate legislațiile penale ale statelor străine având norme ce prevăd infracțiunile vamale, ca: Federația Rusă, Ucraina, Armenia, Azerbaidjan, Franța, Italia, Regatul Unit al Marii Britanii, Austria, China, Japonia etc.

Noutatea și originalitatea științifică constă în faptul că a fost realizată o cercetare temeinică, sub aspect juridico-penal, a infracțiunilor vamale săvârșite în Republica Moldova și în România, abordate din perspectiva mediului, cauzelor, logicii și consecutivității acestora. În plus, noutatea științifică a rezultatelor cercetării constă în punctarea unor concepții polemice întâlnite în doctrină, în analiza acestora și în expunerea propriei poziții. Nu în ultimul rând, noutatea derivă din însăși tematica tezei, studiul fiind axat pe analiza comparativă a reglementărilor din sfera vamală din România și din Republica Moldova.

Noutatea științifică a lucrării elaborate consistă și în: a) definirea conceptului de infracțiune vamală, precum și în determinarea componentelor

de infracțiune atribuite la această categorie; b) identificarea obiectului juridic generic al infracțiunilor vamale din Codul vamal al României, avându-se în vedere tehnica legislativă a legiuitorului român de incriminare a faptelor din sfera vamală în cadrul unei legi penale speciale; c) demonstrarea că infracțiunile prevăzute la art.248 și 249 CP RM au același obiect juridic de subgrup; d) relevarea aspectului potrivit căruia în contextul infracțiunilor vamale victima infracțiunii nu apare pe post de semn obligatoriu în conținutul infracțiunii; e) analiza comparativă a reglementărilor penale în materia infracțiunilor vamale. **Problema științifică soluționată** constă în elaborarea instrumentarului de identificare a elementelor constitutive și a celor circumstanțiale agravante ale infracțiunilor vamale din legislația Republicii Moldova și cea a României, în corespundere cu cadrul teoretico-normativ actual, fapt ce a condus la înaintarea unor propuneri de îmbunătățire a textului de lege în vederea prevenirii și combaterii mai eficiente a infracționalității în sfera vamală.

Semnificația teoretică a lucrării. Abordările metodologice, prescripțiile teoretice și concluziile practice prezentate în teză pot fi utilizate atât de doctrinari în desfășurarea pe viitor a cercetărilor teoretice, precum și de practicieni în procesul soluționării problemelor legate de infracțiunile vamale potrivit legislației Republicii Moldova și celei a României.

Valoarea aplicativă a lucrării. Importanța practică a cercetării de față constă în faptul că va servi drept suport solid pentru cei abilitați cu aplicarea legii, contribuind la încadrarea juridico-penală corectă a infracțiunilor vamale, avându-se în vedere că lucrarea conține valoroase recomandări practice în acest sens. Mai mult, lucrarea elaborată comportă importante valențe teoretico-practice din moment ce sunt supuse analizei diverse spețe din practica instanțelor de judecată.

Rezultatele științifice principale înaintate spre susținere: statuarea faptului că în cazul trecerii peste frontiera vamală a Republicii Moldova a mărfurilor prin folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, prin nedeclarare sau declarare neautentică, atunci când făptuitorul nu achită plățile vamale corespunzătoare, cele comise trebuie calificate doar drept contrabandă; argumentarea faptului că în calitate de subiect al infracțiunii prevăzute la alin.(4) art.248 CP RM, atunci când fapta prejudiciabilă se exprimă prin inacțiunea de nereturnare pe teritoriul vamal al Republicii Moldova a valorilor culturale scoase din țară, în cazul în care întoarcerea lor este obligatorie, poate să apară doar persoana juridică, nu și persoana fizică; probarea faptului că infracțiunile de eschivare

de la achitarea plășilor vamale pot fi comise doar cu intenție directă, deoarece în conținutul componente de infracțiune legiuitorul a inclus scopul în calitate de semn constitutiv.

Implementarea rezultatelor științifice. Acestea pot fi aplicate cu succes în procesul de instruire a studenților de la facultățile de drept din cadrul instituțiilor de învățământ superior, precum și în activitatea practică a organelor de drept.

Aprobarea rezultatelor. Concluziile principale ale lucrării sunt formulate în 10 publicații științifice. Unele viziuni, reflectate în teză, au fost expuse în cadrul conferințelor științifice: Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare” (Chișinău, 10-11 noiembrie 2015); Conferința internațională științifico-practică „Abordări europene în cercetare și inovare” (Chișinău, 9-12 octombrie 2014); Conferința științifică internațională „Perspective ale Dreptului Afacerilor în Mileniul al III-lea” (București, 15-16 noiembrie 2013); Simpozionul internațional „Universul Științelor” (Iași, 8 septembrie 2013).

Publicații la tema tezei: 10 lucrări științifice.

Volumul și structura tezei: 196 pagini ce cuprind: Introducere; 4 capitole; concluzii generale și recomandări; bibliografia din 252 titluri; 2 anexe, declarația privind asumarea răspunderii; CV-ul autorului.

Cuvinte-cheie: infracțiune vamală, contrabandă, plăși vamale, declarant, declarație vamală.

CONȚINUTUL TEZEI

În **Introducere** este demonstrată actualitatea și importanța temei abordate, este specificat scopul tezei și sunt trasate obiectivele ei, fiind argumentată noutatea științifică a rezultatelor obținute, reflectată importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării. Partea introductivă cuprinde, la fel, aprobarea rezultatelor și sumarul compartimentelor tezei.

În **Capitolul 1 „Analiza situației în știința dreptului penal în materia infracțiunilor vamale”** a fost efectuată analiza materialelor științifice privitoare la tema tezei, publicate în Republica Moldova de la declararea independenței și până în prezent, în România, precum și în alte state. Analiza a fost efectuată în succesiune cronologică. Astfel, au fost investigate lucrările următorilor autori: S.Maimescu, S.Brînza, V.Stati, R.Sobiețki, V.Berliba, V.Bujor, V.Spatari, M.Mutu, L.G. Gîrla, Iu.M. Tabarcea, Gh.Nicolaev, N.Lacusta, C.Gurschi (*Republica Moldova*); F.Sandu, C.Voicu, A.Boroi, I.Molnar, Gh.Diaconescu, G.I. Olteanu, M.Gorunescu, S.Corlățeanu,

O.Predescu, D.Țicău, O.Pop, D.Bujorean, F.Coman (*România*); N.S. Ghilimutdinova, Iu.I. Sucicov, T.A. Dicanova, V.E. Osipov, V.D. Laricev, L.F. Rogatîh, M.A. Cociubei, O.Cruglova, A.Cotelnicov, Z.M. Abdurahmanov, A.Vaculenco, I.V. Rozumani, A.Focov, C.A. Pliasov, L.A. Prohorov, A.V. Scacico, M.S. Marcovski (*Federația Rusă*); V.V. Hiliuta, A.Z. Ignatiuc (*Republica Belarus*); A.B. Magzumov (*Republica Kazahstan*); A.A. Muzica, A.V. Savcenco, O.V. Proțiuc (*Ucraina*).

Printre materialele științifice publicate la tema tezei în Republica Moldova se evidențiază articolul elaborat de *M.Mutu* ce datează din 2003 [9]. Este o lucrare dedicată exclusiv delimitării infrafracțiunilor de contrabandă de cele de eschivare de la achitarea plăților vamale. Chiar dacă segmentul de cercetare din numitul articol științific este unul îngust, fără îndoială, importanța studiului efectuat de autor este enormă. În mare parte este punctată distincția dintre contrabanda săvârșită prin metoda nedeclarării sau declarării neautentice în documentele vamale și eschivarea de la achitarea plăților vamale. Delimitarea este făcută prin identificarea momentului de consumare a infrafracțiunilor. Așadar, *M.Mutu* opinează că infrafracțiunile de contrabandă se consumă din momentul trecerii de fapt a frontierei vamale (în cazul introducerii bunurilor pe teritoriul Republicii Moldova) sau din momentul depunerii declarației vamale (în cazul scoaterii bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova), în timp ce infrafracțiunile de eschivare de la achitarea plăților vamale se consideră consumate din momentul expirării termenului pentru achitarea plăților vamale, adică până la depunerea declarației vamale.

În vizor a fost luat articolul științific semnat de *V.Stati* în anul 2006 [20]. Este un studiu axat, în cea mai mare parte, pe analiza comparativă a reglementărilor din legislația penală a Republicii Moldova și din cea a României. Remarcabilă este concluzia autorului, potrivit căreia în contextul legii penale a Republicii Moldova, comparativ cu cea a României, eludarea de la controlul vamal vizează nu doar aspectul spațial, ci și aspectul temporal al eludării, făcându-se trimitere la norma de la alin.(1) art.26 din Codul vamal al Republicii Moldova, în acord cu care trecerea mărfurilor și mijloacelor de transport peste frontiera vamală este permisă numai în locurile stabilite de organul vamal și în orele lui de program. În același timp, potrivit alin.(2) art.2 din actualul Cod vamal al României, eludarea controlului vamal vizează doar aspectul spațial; or, potrivit normei enunțate, introducerea sau scoaterea din țară a mărfurilor, a mijloacelor de trans-

port și a oricăror altor bunuri este permisă numai prin punctele de trecere a frontierei de stat.

Din 2009 datează lucrarea elaborată de *A.Barbăneagră, Gh.Alecu, V.Berliba, V.Budeci, T.Carpov, V.Cușnir, R.Cojocaru, A.Mariș, T.Popovici, Gh.Ulianovschi, X.Ulianovschi, N.Ursu, V.Volcinschi* [1]. Pentru studiul de față interes prezintă comentariul art.248 și art.249 CP RM realizat în coautorat de către V.Berliba și R.Cojocaru. Corect se susține că noțiunile principale ce formează conținutul normativ al infracțiunilor de contrabandă sunt prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova. Nu a fost trecută cu vederea accepțiunea autorilor, potrivit căreia metodele de comitere a infracțiunilor de contrabandă au un caracter alternativ, fapt ce denotă necesitatea stabilirii a cel puțin uneia dintre ele în procesul încadrării faptei prejudiciabile ca infracțiune.

Următoarea lucrare care a fost analizată este cea semnată de *L.G. Gîrla și Iu.M. Tabarcea*, apărută de sub tipar în anul 2010 [24]. Este dedicată analizei infracțiunilor înscrise în Partea Specială a Codului penal, printre care și infracțiunile prevăzute la art.248 și 249 CP RM. Semnificativă este definirea dată de autori tuturor categoriilor speciale de entități materiale ce formează obiectul material al infracțiunilor prevăzute la alin.(2)-(4) art.248 CP RM. În special, autorii punctează tranșant semnele definitorii ale valorilor culturale în calitate de obiect material al infracțiunii consemnate la alin.(4) art.248 CP RM. Pe bună dreptate se arată că dispoziția normelor de la art.248 CP RM sunt descriptive, deoarece legiuitorul recurge la descrierea comportamentului infracțional al persoanei vinovate.

Următoarea lucrare investigată este manualul elaborat de *S.Brînza și V.Stati* în anul 2011 [4]. În special, interes au prezentat tezele din Secțiunea VI „Infracțiuni săvârșite în sfera activității economice externe” din Capitolul XI „Infracțiuni economice”, secțiune în care autorii au efectuat analiza juridico-penală a infracțiunilor prevăzute la art.248 și 249 CP RM. Se arată că prin eludarea controlului vamal se are în vedere intrarea în sau ieșirea din Republica Moldova prin alte locuri decât cele stabilite pentru aceasta, sau în afara orelor de lucru al posturilor vamale. În acest context, deloc neglijabilă este soluția de calificare înaintată de autori în ipoteza intrării în sau ieșirii din Republica Moldova prin alte locuri decât cele destinate pentru aceasta, și anume: concurs dintre infracțiunea de contrabandă și cea de trecere ilegală a frontierei de stat (art.362 CP RM).

De menționat e lucrarea semnată de *R.Sobiețki* ieșită de sub tipar în anul 2013 [19]. Este unicul studiu monografic dedicat analizei infracțiunilor de

contrabandă în acord cu legislația penală a Republicii Moldova, motiv din care, fără tăgadă, lucrarea în cauză este de o importanță incontestabilă pentru studiul de față. Principalele repere ale autorului surprinse pe parcursul analizei lucrării constau în: cercetarea situației generale privind răspunderea penală pentru infracțiunile de contrabandă; caracteristica generală a infracțiunilor de contrabandă; analiza aspectelor juridico-penale ale infracțiunilor de contrabandă; stabilirea modalităților faptice ale contrabandei cu droguri, armament și valori culturale; delimitarea infracțiunilor de contrabandă de alte infracțiuni omogene și analiza comparativă a reglementărilor penale în materia infracțiunilor de contrabandă.

O altă lucrare este cea elaborată de *V.Stati* în 2014 [21]. Este un material destinat analizei tuturor infracțiunilor economice, potrivit legislației penale a Republicii Moldova. În ceea ce privește infracțiunile prevăzute la art.248 CP RM, pe marginea obiectului material/imaterial al infracțiunii, autorul semnaleză că nu pot să reprezinte obiect material al infracțiunii prevăzute la alin.(2) art.248 CP RM analoagele substanțelor narcotice sau psihotrope, plantele care conțin substanțe narcotice sau psihotrope, precursorii și substanțele dopante. Consemnabilă este părerea autorului, potrivit căreia răspunderea penală se aplică în baza art.158 CP RM pentru importarea sau exportarea ilegală de organe umane sau părți ale acestora, de țesuturi sau celule umane, în astfel de cazuri nefiind aplicabile prevederile art.248 CP RM.

În altă ordine de idei, prezintă interes lucrarea semnată de *S.Brînza și V.Stati*, ieșită de sub tipar în anul 2015 [5]. În prezenta lucrare autorii punctează foarte detaliat asupra semnelor constitutive ale infracțiunilor prevăzute la art.248 și 249 CP RM. De remarcat că analiza efectuată este în conformitate cu practica judiciară în materie. În acest sens, *S.Brînza și V.Stati* fac trimitere la practica judiciară în materia infracțiunilor de contrabandă și a celor de eschivare de la achitarea plăților vamale.

Analiza materialelor științifice publicate în Republica Moldova la tema tezei se încheie cu monografia semnată de *S.Maimescu*, ieșită de sub tipar în anul 2015 [7]. Este o lucrare în care autorul supune analizei circumstanțele agravante ale infracțiunilor de contrabandă. *In concreto*, sunt trasate particularitățile juridico-penale ale infracțiunilor de contrabandă comise în condiții specifice (sub imperiul unor circumstanțe menite să agraveze răspunderea și pedeapsa penală).

Printre lucrările de vază destinate cercetării de față, publicate în România, se înscrie cea aparținând lui *F.Sandu*, ieșită de sub tipar în anul 1997

[18]. Este una dintre cele mai de prestigiu lucrări în materia infracțiunilor de contrabandă publicate în România. Chiar dacă ideile și opiniile autorului vizează vechea reglementare privind infracțiunile vamale, este incontestabilă importanța materialului studiat, cel puțin sub aspectul că noile reglementări menite să incrimineze faptele prejudiciabile din sfera vamală nu se deosebesc radical de cele vechi.

Din anul 2002 datează și lucrarea semnată de autorii *V.Bujor și O.Pop* [2]. Deși lucrarea este destinată relevării aspectelor privind criminalitatea în domeniul fiscal, sunt scoase în evidență și unele particularități ale infracțiunilor de contrabandă, care, în opinia autorilor, constituie unele dintre formele de exprimare a atentatului în domeniul fiscal. Potrivit autorilor, infracțiunile de contrabandă sunt infracțiuni de pericol, iar raportul de causalitate rezultă „*ex re*”. Se arată că acestea se săvârșesc exclusiv cu intenție directă, nefiind necesară prezența scopului.

O altă lucrare luată în atenție în cadrul cercetării de față este cea semnată de autorii *C.Voicu, A.Boroi, F.Sandu, I.Molnar* ce datează din anul 2002 [22]. Cu privire la coraportul dintre contrabandă și trecerea ilegală a frontierei de stat, autorii indică faptul că pentru existența acestei infracțiuni nu are importanță dacă persoanele care săvârșesc fapta au trecut frontiera în mod legal ori fraudulos, deoarece această incriminare are în vedere în mod exclusiv încălcarea reglementărilor vamale privitoare la mărfuri și alte bunuri, nu însă regimul legal al trecerii persoanelor peste frontieră. În ceea ce privește fapta de folosire de acte nereale, se opinează, cu drept cuvânt, că folosirea are accepțiunea de servirea de un document vamal, de transport sau comercial care se referă la alte mărfuri sau bunuri, mai precis – de servirea prin depunere, prin prezentare, prin înfățișarea documentului vamal ca mijloc adevărat.

O atenție sporită merită analiza lucrării științifice apărute în anul 2004, al cărei autor este *G.I. Olteanu* [10]. Principalele repere ale lucrării rezidă în punctarea următoarelor segmente: semnificația social-economică privind incriminările faptelor în sfera vamală; incriminarea conduitelor ilicite din domeniul vamal în legislația altor state; analiza juridico-penală a infracțiunilor vamale în acord cu Codul vamal al României din 1997; evidențierea aspectelor privitoare la unele infracțiuni săvârșite în legătură cu infracțiunile vamale – infracțiuni săvârșite la regimul frontierei de stat și infracțiuni săvârșite în legătură cu drogurile; identificarea principalelor direcții ale investigației criminalistice în procesul de cercetare a infracțiu-

nilor specifice regimului vamal român; cooperarea internațională în investigarea infracțiunilor vamale.

O altă lucrare vrednică de a fi luată în seamă este materialul științific elaborat în coautorat de către *C.Voicu, A.Boroi, I.Molnar, M.Gorunescu și S.Corlățeanu* ce datează din 2008 [23]. Este o lucrare dedicată analizei infracțiunilor din sfera afacerilor. O parte din studiu este orientată spre abordarea teoretică a infracțiunilor vamale prevăzute de noul Cod vamal al României (cel în redacția anului 2006).

Notabil este și articolul științific elaborat în anul 2011 de către *D.Bujo-rean* [3]. Autorul supune analizei elementele constitutive ale infracțiunilor de contrabandă și ale evaziunii fiscale, ca în cele din urmă să puncteze liniile de demarcație între acestea.

Printre lucrările importante destinate cercetării de față, publicate în alte state, se înscrie cea aparținând autorului *Iu.I. Sucicov* ce datează din anul 2000 [31]. Materialul științific este axat pe identificarea particularităților juridico-penale ale infracțiunilor vamale în conformitate cu legislația penală a Federației Ruse. Un rol aparte revine analizei juridico-penale a infracțiunilor de contrabandă și de eschivare de la achitarea plăților vamale. Remarcabilă este aserțiunea autorului, potrivit căreia infracțiunilor vamale le corespunde un obiect juridic de subgrup, acesta constând în relațiile sociale referitoare la activitatea economică externă.

Consemnabilă este lucrarea ce aparține autorilor ruși *O.Cruglova și A.Cotelnicov*, ieșită de sub tipar în anul 2001 [25]. Este o lucrare în care sunt specificate liniile de demarcație între faptele de contrabandă și cele de eschivare de la achitarea plăților vamale.

Remarcabilă este lucrarea semnată de *V.D. Laricev și N.S. Ghilimut-dinova* în anul 2001 [26]. În cea mai mare parte studiul vizează infracțiunile de eschivare de la achitarea plăților vamale. Sunt înaintate unele propuneri *de lege ferenda* menite să ducă la îmbunătățirea cadrului legislativ în materie. Autorii remarcă faptul că obiectul material al eschivării de la achitarea plăților vamale se caracterizează prin indici cantitativi (parametrii valorici) și calitativi (tipurile plăților vamale).

Prezintă interes monografia semnată de *L.F. Rogatîh*, apărută în anul 2005 [30]. Este o lucrare destinată abordării aspectelor juridico-penale ale faptelor de contrabandă. În contextul entităților pasibile de trecere ilegală peste frontiera vamală, autorul polemizează asupra situației dacă în calitate de obiect material al contrabandei pot apărea obiectele proprietății intelectuale.

De consemnat este articolul științific elaborat de *C.A. Pliasov* în anul 2009 [28]. Este un material destinat cercetării subiectului infracțiunilor de eschivare de la achitarea plăților vamale. În calitate de subiect activ al infracțiunilor autorul evidențiază: declarantul, brokerul vamal, proprietarul antrepozitului vamal, proprietarul magazinului duty-free.

Merită atenție articolul științific elaborat în anul 2011 de către autorul bielorus *V.V. Hiliuta* dedicat uneia dintre cele mai controversate probleme teoretice și practice în domeniul infracțiunilor vamale, și anume: delimitarea infracțiunilor de contrabandă de cele de eschivare de la achitarea plăților vamale [32]. Autorul supune analizei diversele puncte de vedere întâlnite în literatura de specialitate referitoare la delimitarea respectivelor infracțiuni, ca în cele din urmă să vină cu propria poziție.

În cadrul investigației efectuate trebuie luat în calcul și articolul științific elaborat de autorii ruși *L.A. Prohorov și A.V. Scacico* în anul 2013 [29]. Este un studiu axat pe analiza comparativă a reglementărilor penale din legislațiile unor state străine, printre care: Germania, Olanda, Elveția, San-Marino, Suedia, Polonia, Turcia, Republica Populară Chineză, Japonia, Ucraina, Republica Belarus, Azerbaidjan etc.

În fine, autorul încheie compartimentul dedicat analizei opiniilor doctrinare în materia infracțiunilor vamale cu articolul științific semnat de *M.S. Marcovski* ce datează din anul 2015 [27]. Este unul dintre puținele articole dedicate cercetării contrabandei cu semne bănești în numerar și/sau cu instrumente de plată. Autorul încearcă efectuarea unei incursiuni în problematica identificării contrabandei cu astfel de entități materiale.

Capitolul 2 „Infracțiunile vamale: noțiuni, cadru normativ, studiu de drept comparat” a fost dedicat analizei infracțiunilor vamale potrivit legislației Republicii Moldova și celei a României din perspectiva conceptului, evoluției și cadrului normativ de rigoare. Este definit conceptul de infracțiune vamală, precum și sunt identificate criteriile în baza cărora o faptă socialmente periculoasă este inclusă în categoria infracțiunilor vamale. S-a arătat că Codul vamal al României în redacția din 1997 mai incrimina două infracțiuni vamale, dar sub alte denumiri decât aceea de contrabandă [11, p.307]. Se precizează că istoria activității vamale în Republica Moldova începe după proclamarea independenței, la 27 august 1991, odată cu intrarea în vigoare a Decretului Președintelui nr.189 din 03.09.1991 cu privire la subordonarea instituțiilor vamale situate pe teritoriul țării, fiind primele structuri de stat create după declararea independenței [8, p.156].

Autorul a remarcat că între noțiunea de contrabandă din Codul vamal și cea din Codul penal ale Republicii Moldova există, pe alocuri, o necorespondere. În scopul soluționării divergențelor apărute atât la aprecierea, cât și la calificarea contrabandei, autorul propune ca norma de drept vamal stipulată la art.224 CV Rom – contrabanda, în baza căreia funcționarii vamali apreciază această infracțiune, să fie adusă în deplină concordanță cu art.248 CP RM, în conformitate cu care ofițerii de urmărire penală efectuează calificarea și urmărirea penală a infracțiunii de contrabandă [13, p.71].

Se arată că conceptul infracțiunilor vamale, sfera de întindere a acestora, limitele de atribuire a faptelor socialmente periculoase la categoria infracțiunilor vamale se află în strictă dependență cu cadrul normativ al fiecărui stat.

Comparativ cu legislația Republicii Moldova, în cea a României infracțiunile vamale sunt amplasate în cadrul unei legi speciale, nu însă în Codul penal. Potrivit legislației României, prin infracțiune vamală trebuie de înțeles totalitatea faptelor infracționale prevăzute de Codul vamal comise cu intenție, pasibile de pedeapsă penală și care lezează relațiile sociale inerente activității din sfera vamală. În conformitate cu legislația penală a Republicii Moldova, prin infracțiuni vamale trebuie de înțeles faptele prejudiciabile care pot lua forma acțiunii sau inacțiunii, săvârșite cu intenție, pasibile de pedeapsă penală, comise în sfera activității economice externe în legătură cu trecerea bunurilor peste frontiera vamală, prin ignorarea reglementărilor vamale, fapte ce atentează la valorile și relațiile sociale aferente activității vamale, prevăzute la art.248 și 249 CP RM.

Convențional, infracțiunile reunite sub denumirea marginală de contrabandă și cele reunite sub denumirea marginală de eschivare de la achitarea plăților vamale pot fi denumite infracțiuni vamale. Aceasta deoarece atât infracțiunile de contrabandă, cât și cele de eschivare de la achitarea plăților vamale sunt fapte comise în sfera vamală.

O altă parte din investigație este consacrată cercetării, sub aspect comparat, a reglementărilor din legislațiile penale ale altor state ce vizează infracțiunile vamale. Autorul ajunge la concluzia că legiuitorii statelor străine au poziții diferite față de numărul și conținutul infracțiunilor vamale, precum și față de amplasarea tehnico-legislativă în cadrul legii penale a normelor ce le incriminează, poziții care sunt condiționate, în special, de nivelul de dezvoltare economică, de tradițiile istorice stabilite, de specificul relațiilor externe, inclusiv al celor comerciale etc. Unele

legislații ale statelor foste membre ale Uniunii Sovietice (ca Federația Rusă și Ucraina) nu incriminează contrabanda economică, în general. Acestea se rezumă la sancționarea penală a faptei de trecere peste frontiera vamală a unor entități materiale ce posedă anumite calități speciale, gen: arme, substanțe narcotice etc. Alte legislații, deși incriminează contrabanda economică, totuși recurg la amplasarea contrabandei cu bunuri limitate sau interzise în circuitul civil în capitole și în secțiuni destinate protecției altor valori sociale decât economia națională, și anume: securitatea publică și sănătatea publică (este cazul legislațiilor penale ale Armeniei, Uzbekistanului, Kazahstanului, Republicii Populare Chineze etc.).

Capitolul 3 „Elementele preexistente ale infracțiunilor vamale în acord cu legislația Republicii Moldova și cu cea a României” a fost dedicat investigării obiectului și subiectului infracțiunilor vamale în conformitate cu legislația României și cu cea a Republicii Moldova. Sunt punctate unele aspecte teoretice de importanță deosebită, în conformitate cu practica judiciară în materie existentă în Republica Moldova și în România.

Preliminar, autorul a notat că incriminarea acestor fapte este imperativă, căci ordinea și disciplina în sfera raporturilor juridice vamale nu ar putea fi asigurată fără incriminarea contrabandei [16, p.65]. A fost demonstrat că în orice economie taxele vamale au avut și au un rol complex, constituind, în primul rând, un instrument prin care se asigură protecția producției și a producătorilor naționali, lărgirea cooperării economice și, în al doilea rând, o sursă de venituri pentru bugetul de stat [15, p.69]. Autorul menționează că în legislația României lipsește un articol care să incrimineze fapta de eschivare de la achitarea plăților vamale, similar art.249 CP RM.

În planul obiectului juridic generic, s-a statuat că din denumirea Capitolului X al Părții Speciale a Codului penal al Republicii Moldova „Infracțiuni economice”, capitol în care sunt amplasate și infracțiunile prevăzute la art.248 și 249 CP RM, reiese că obiectul juridic generic al infracțiunilor reunite sub denumirea generică de contrabandă și al celor reunite sub denumirea generică de eschivare de la achitarea plăților vamale îl reprezintă economia națională ca valoare socială fundamentală, precum și relațiile sociale aferente acestei valori.

Comparativ cu legislația Republicii Moldova, în cea a României infracțiunile vamale sunt incriminate într-o lege penală specială, motiv din care autorul nu poate afirma că și în cazul legislației române în materia infracțiunilor vamale este valabilă teza, potrivit căreia obiectul juridic generic al infracțiunii poate fi desprins din titulatura capitolului și a secțiunii în care

este amplasată norma incriminatoare. Or, Codul vamal al României cuprinde doar incriminările ce vizează faptele infracționale săvârșite în sfera vamală, nu și alte fapte ilegale. Chiar și așa, infracțiunile vamale, potrivit legislației României, posedă obiect juridic generic. Autorul consideră că, alături de alte fapte infracționale similare, prin săvârșirea contrabandei simple, contrabandei calificate, folosirii de acte nereale sau de acte falsificate se atentează asupra economiei statului și relațiilor sociale ce derivă din respectiva valoare socială fundamentală într-un stat cu economie de piață.

S-a demonstrat că infracțiunile prevăzute la art.248 și 249 CP RM au același obiect juridic de subgrup – *relațiile sociale inerente activității din sfera vamală*. Autorul a subliniat că securitatea vamală ca parte componentă a securității economice a statului este valoarea socială de bază împotriva căreia sunt îndreptate faptele infracționale consemnate la art.248 CP RM.

Privitor la obiectul juridic special al contrabandei, s-a menționat că prin trecerea ilegală peste frontiera vamală a Republicii Moldova a unor entități cu calități speciale (arme, muniții, substanțe narcotice etc.) se atentează doar în plan secundar asupra securității publice sau sănătății publice, dar nu în plan principal, constatare ce rezultă din tehnica legislativă de amplasare a normelor de incriminare în cadrul Părții Speciale a Codului penal. S-a demonstrat că prin incriminarea infracțiunilor de contrabandă legiuitorul dorește protejarea securității vamale, nu însă inviolabilitatea frontierei de stat. Această din urmă valoare socială este protejată prin normele ce incriminează trecerea ilegală a frontierei de stat.

În același timp, în conjunctura obiectului juridic special al contrabandei din legislația României, s-a argumentat că în calitate de obiect juridic special al contrabandei prevăzute la art.270 CV Rom nu pot să apară relațiile sociale referitoare la regimul vamal, așa cum se susține în doctrină. Nu regimul vamal, ci securitatea vamală constituie valoare socială. Regimul vamal formează totalitatea reglementărilor vamale care determină statutul mărfurilor și al mijloacelor de transport în funcție de scopul operațiunii și de destinația mărfurilor, iar în calitate de obiect al protecției penale nu pot să apară reglementările juridice, ci valorile și relațiile sociale.

Referitor la obiectul material al infracțiunii, autorul a conchis că alte bunuri decât cele prevăzute la alin.(1)-(4) art.248 CP RM nu pot constitui obiect material/imaterial al infracțiunilor de contrabandă. Incluzerea în această categorie, de către cel abilitat cu aplicarea legii penale, a altor entități decât a celor expres prevăzute de legiuitor în dispoziția normelor de

incriminare s-ar echivala cu nesocotirea principiului legalității incriminării prin promovarea interpretării extensive defavorabile a legii penale.

S-a indicat că obiectul material al infracțiunilor de contrabandă poate consta în orice bunuri sau alte valori materiale ce sunt transportate peste frontiera vamală. Prin bunuri autorul înțelege orice mărfuri ale persoanelor fizice și juridice trecute peste frontiera vamală pentru vânzare-cumpărare, schimb, arendă sau alte tranzacții [12, p.81].

Transportarea substanțelor narcotice și psihotrope peste frontiera vamală a Republicii Moldova trebuie calificată doar potrivit alin.(2) art.248 CP RM, nefiind necesară încadrarea suplimentară potrivit art.217 sau 217¹ CP RM. Totodată, dacă făptuitorul transportă respectivele substanțe în interiorul teritoriului vamal al Republicii Moldova, după care le trece ilegal peste frontiera vamală a Republicii Moldova, cele săvârșite necesită a fi încadrate atât potrivit normei de la alin.(2) art.248 CP RM, cât și potrivit celei de la art.217 sau, după caz, art.217¹ CP RM. Însă, în această ipoteză nu vom fi în prezența concursului ideal de infracțiuni, ci a celui real.

Trecerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova a semnelor bănești și/sau a titlurilor de valoare false în scop de punere în circulație trebuie calificată ca pregătire pentru săvârșirea uneia dintre infracțiunile prevăzute la art.236 CP RM (cu condiția că făptuitorul nu a fabricat respectivele entități). Dacă făptuitorul a fabricat semnele bănești și/sau titlurile de valoare false pe care ulterior le trece peste frontiera vamală, cele comise trebuie încadrate potrivit art.236 CP RM în formă consumată.

Trecerea peste frontiera vamală chiar și a unui singur bun (de exemplu, a unui singur mijloc de transport, a unei singure arme, a unui singur obiect de valoare culturală etc.) va fi suficientă pentru a fi în prezența infracțiunilor de contrabandă, chiar dacă legiuitorul folosește pluralul în descrierea obiectului material/imaterial. Bunurile imobile nu pot forma obiect material al infracțiunilor de contrabandă, deoarece acestea sunt imutabile prin definiție. Totodată, vor constitui obiect material al contrabandei bunurile mobile desprinse din cadrul bunurilor imobile.

În contextul obiectului infracțiunilor prevăzute la art.249 CP RM, autorul a indicat că obiectul material îl formează: a) taxa vamală; b) taxa pe valoarea adăugată; c) accizele; d) taxa pentru proceduri vamale. Alte taxe nu pot forma obiect material al eschivării de la achitarea plăților vamale. Autorul susține că taxa vamală constituie un impozit indirect încasat de stat atunci când sunt trecute bunuri peste frontiera vamală a unui stat anumit [33, p.166]. S-a statuat că proporțiile (mari, deosebit de mari) caracteri-

zează aspectul cantitativ al plăților vamale de la achitarea cărora s-a eschivat făptuitorul.

Cât privește contrabanda, în accepțiunea legii din România, autorul a constatat că obiectul material al infracțiunii de contrabandă îl constituie bunul sustras controlului vamal și taxării sale (mărfuri, indiferent de felul și natura acestora) ori bunul interzis trecerii frontierei fără autorizație (arme, muniții, stupefiante, materiale toxice etc.) [14, p.72].

În contextul folosirii de documente nereale este suficient ca numai un singur document din toate să se refere la alte mărfuri sau bunuri.

În conjunctura subiectului infracțiunii se indică faptul că, deși legiuitorul nu prevede expres în conținutul normei de la art.249 CP RM calitatea specială a subiectului infracțiunii, aceasta rezultă prin interpretare (implicit) din textul normei de incriminare. *In concreto*, calitatea specială a subiectului infracțiunii decurge din conținutul obligației legale a persoanei de a achita plățile vamale atunci când trece bunuri peste frontiera vamală a Republicii Moldova. Cât privește infracțiunile de contrabandă, se demonstrează că subiectul infracțiunii este necircumstanțiat (cu excepția contrabandei prevăzute la lit.c) alin.(5) art.248 CP RM). În calitate de subiect al infracțiunii prevăzute la alin.(4) art.248 CP RM, atunci când fapta prejudiciabilă se exprimă prin inacțiunea de nereturnare pe teritoriul vamal al Republicii Moldova a valorilor culturale scoase din țară, în cazul în care întoarcerea lor este obligatorie, poate să apară doar persoana juridică, nu și persoana fizică.

În ceea ce privește infracțiunile vamale prevăzute de legislația României, conținutul normelor de incriminare nu cere deținerea vreunei calități speciale de către subiectul infracțiunii, acesta putând fi orice persoană care a atins vârsta răspunderii penale și care a acționat cu discernământ. Legiuitorul nu a prevăzut pentru făptuitori o anumită calitate, oricare ar fi activitatea ilicită pe care o desfășoară, fiind posibilă atât participația proprie, cât și cea improprie. Deci, subiectul activ nemijlocit al contrabandei este necircumstanțiat, orice persoană putând să apară în calitate de autor, complice sau instigator [17, p.114].

S-a punctat faptul că în contextul infracțiunilor vamale victima infracțiunii nu apare pe post de semn obligatoriu în conținutul infracțiunii.

Capitolul 4 „Elementele constitutive și circumstanțiale agravante ale infracțiunilor vamale potrivit legislației Republicii Moldova și celei a României” este consacrat elucidării trăsăturilor laturii obiective și subiec-

tive ale infracțiunilor vamale. Sunt identificate particularitățile elementelor circumstanțiale agravante ale infracțiunilor vamale.

În planul laturii obiective a infracțiunilor reunite sub denumirea marginală de contrabandă, autorul a punctat asupra faptului că metoda la care recurge făptuitorul (inserată de legiuitor în dispoziția normelor de la art.248 CP RM) conferă ilegalitate faptei de trecere a bunurilor peste frontiera vamală.

Comparativ cu trecerea bunurilor peste frontiera vamală a Republicii Moldova prin nedeclarare, în cazul declarării neautentice făptuitorul își îndeplinește obligația legală de declarare a bunurilor care urmează a fi trecute peste frontiera vamală, însă datele reflectate în declarația vamală nu corespund realității.

De asemenea, autorul a statuat asupra faptului că în cazul trecerii ilegale a frontierei vamale prin eludarea controlului vamal, atunci când eludarea se exprimă în trecerea bunurilor prin alte locuri decât cele stabilite de lege pentru trecerea frontierei vamale, de regulă, pe lângă una din normele de la art.248 CP RM, cele săvârșite necesită calificare suplimentară potrivit art.362 CP RM (trecerea ilegală a frontierei de stat). Într-o astfel de ipoteză suntem în prezența concursului ideal de infracțiuni atunci când făptuitorul printr-o singură acțiune comite două infracțiuni: una din infracțiunile prevăzute la art.248 CP RM și trecerea ilegală a frontierei de stat. Pentru aceasta este nevoie ca punctele de trecere a frontierei vamale să se situeze la frontiera de stat. În caz contrar nu vom fi în prezența concursului ideal de infracțiuni.

În ipoteza trecerii peste frontiera vamală a Republicii Moldova a mărfurilor prin folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, prin nedeclarare sau declarare neautentică, chiar dacă făptuitorul nu achită plățile vamale corespunzătoare, cele comise trebuie calificate doar potrivit uneia din normele de la art.248 CP RM.

În sensul normei de la alin.(1) art.270 CV Rom nu contează valoarea sau felul bunurilor care se încearcă a fi trecute peste frontieră, ci modul în care se concretizează: „prin orice mijloace” și prin locuri unde nu se desfășoară controlul organelor vamale. *Per a contrario*, nu poate fi aplicată respectiva normă dacă bunurile au fost trecute peste frontiera vamală prin punctele de trecere a frontierei de stat, chiar dacă în condiții ilegale. În asemenea cazuri, eventual, se va aplica o altă normă de incriminare (de exemplu, alin.(2) art.270 CV Rom).

Comparativ cu contrabanda prevăzută la alin.(1), în cea prevăzută la alin.(2) art.270 CV Rom trecerea frontierei vamale are loc prin punctele de trecere a frontierei, dar prin sustragerea bunurilor de la controlul vamal. Totuși, legiuitorul leagă un astfel de comportament de valoarea bunurilor sustrate de la efectuarea controlului vamal. Nu același lucru este valabil în cazul săvârșirii faptei de cel puțin două ori pe parcursul unui an.

Autorul a constatat că de sub incidența Codului vamal al României scapă acțiunea de trecere a bunurilor prin punctele de trecere a frontierei, dar prin alte metode decât prin sustragerea de la controlul vamal. În același timp, se menționează că fapta prevăzută la alin.(3) art.270 CV Rom constituie o formă specială a favorizării infracțiunii de contrabandă. În ceea ce privește infracțiunea de folosire a actelor nereale (art.272 CV Rom), autorul a demonstrat că respectiva faptă infracțională se exprimă sub forma unei înșelăciuni care se săvârșește într-un domeniu și în condiții specifice.

S-a argumentat că pentru a fi în prezența folosirii de acte nereale sau de acte falsificate nu este suficientă simpla deținere în vederea eventualei folosiri a documentului vamal fals ori a documentului vamal privind alte bunuri.

În contextul laturii subiective autorul a demonstrat că infracțiunile reunite sub denumirea marginală de eschivare de la achitarea plăților vamale pot fi comise doar cu intenție directă, deoarece în conținutul componentelor de infracțiune legiuitorul a inclus scopul în calitate de semn constitutiv. În ipoteza infracțiunilor prevăzute la art.249 CP RM făptuitorul urmărește realizarea unui scop special – de a nu achita plățile (drepturile de import/export) cuvenite în bugetul de stat la trecerea bunurilor peste frontiera vamală a Republicii Moldova. Acesta nu este indicat expres în textul legii penale, dar rezultă prin interpretare, în coraport cu celelalte semne ale componentei de infracțiune, și din esența juridică a unei astfel de fapte infracționale.

Cu referire la latura subiectivă a infracțiunilor de contrabandă, autorul opinează, argumentat, că acestea nu pot fi comise cu intenție indirectă (eventuală) sau din imprudență. De asemenea, în practică pot fi întâlnite cazuri când unele persoane sunt folosite în acțiuni de contrabandă fără știrea lor. Astfel, ele nu întrunesc latura subiectivă a componentei de infracțiune. Din dispozițiile legale reiese că asemenea persoane nu urmează a fi trase la răspundere penală [12, p.83-84].

Pentru încadrarea celor comise potrivit art.248 și 249 CP RM nu interesează care a fost motivul ce l-a determinat pe făptuitor să recurgă la săvârșirea faptei infracționale.

Exact ca și în cazul infracțiunilor prevăzute la art.248 CP RM, pentru încadrarea celor comise potrivit art.271 CV Rom este necesar ca persoana vinovată să cunoască calitățile speciale ale bunurilor care se dorește a fi trecute peste frontiera vamală. Neștiința persoanei de introducere/scoatere a unor asemenea bunuri nu permite încadrarea celor comise potrivit art.271 CV Rom.

Privitor la elementele circumstanțiale agravante, autorul a arătat că nu va fi incident elementul circumstanțial agravant prevăzut la lit.b) alin.(5) art.248 CP RM în ipoteza comiterii contrabandei în participație complexă.

Cât privește circumstanța agravantă consemnată la lit.c) alin.(5) art.248 CP RM, autorul a precizat că nu se va considera folosire a situației de serviciu cazul în care făptuitorul va depăși în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege. Cu alte cuvinte, concurență apare între norma de la lit.c) alin.(5) art.248 CP RM și cea de la art.327 CP RM (abuzul de putere sau abuzul de serviciu), nu și în raport cu cea de la art.328 CP RM. În orice caz, în situația trecerii bunurilor peste frontiera vamală a Republicii Moldova de către o persoană cu funcție de răspundere, cu folosirea situației de serviciu, la calificare se va reține doar lit.c) alin.(5) art.248 CP RM, nu și cea de la art.327 CP RM. Între normele date există o concurență dintre o normă-parte și o normă-întreg.

Comparativ cu circumstanța agravantă „de două sau mai multe persoane” din cadrul lit.b) alin.(5) art.248 CP RM și lit.b) alin.(2) art.249 CP RM, în cazul circumstanței agravante similare din cadrul art.274 CV Rom nu e suficient ca la săvârșirea infracțiunii să participe nemijlocit cel puțin două persoane, ci este necesar ca acestea să participe împreună la realizarea elementului material.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Sintetizând cele expuse în prezenta lucrare, autorul formulează următoarele **concluzii generale**:

1) Convențional, infracțiunile reunite sub denumirea marginală de contrabandă și cele reunite sub denumirea marginală de eschivare de la achitarea plăților vamale pot fi denumite infracțiuni vamale, aceasta deoarece sunt fapte comise în sfera vamală, lucru valabil și pentru infracțiunile vamale din legislația României, avându-se în vedere tehnica legislativă

folosită la incriminarea faptelor socialmente periculoase din sfera vamală în cadrul unei legi penale speciale.

2) În conformitate cu legislația penală a Republicii Moldova, prin infracțiuni vamale trebuie de înțeles faptele prejudiciabile care pot lua forma acțiunii sau inacțiunii, săvârșite cu intenție, pasibile de pedeapsă penală, comise în sfera activității economice externe în legătură cu trecerea bunurilor peste frontiera vamală, prin ignorarea reglementărilor vamale, fapte ce atentează la valorile și la relațiile sociale aferente activității vamale, prevăzute la art.248 și 249 CP RM.

3) Legiuitorii statelor străine au poziții diferite față de numărul și conținutul infracțiunilor vamale, precum și în ce privește amplasarea tehnico-legislativă în cadrul legii penale a normelor ce le incriminează, poziții care sunt determinate, în special, de nivelul de dezvoltare economică, de tradițiile istorice stabilite, de specificul relațiilor externe, inclusiv al celor comerciale etc.

4) Infracțiunile reunite sub denumirea marginală de contrabandă și cele reunite sub denumirea marginală de eschivare de la achitarea plăților vamale, formând grupul infracțiunilor vamale, atentează la un *grup comun* de relații sociale inerente activității din sfera vamală.

5) În ipoteza trecerii peste frontiera vamală a Republicii Moldova a mărfurilor prin folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, prin nedeclarare sau declarare neautentică, chiar dacă făptuitorul nu achită plățile vamale corespunzătoare, cele comise trebuie calificate doar potrivit uneia din normele de la art.248 CP RM.

6) Trecerea peste frontiera vamală chiar și a unui singur bun va fi suficientă pentru a fi în prezența infracțiunilor de contrabandă, chiar dacă legiuitorul folosește pluralul la descrierea obiectului material/imaterial.

7) Subiect activ al infracțiunilor prevăzute de Codul vamal al României poate fi orice persoană, legiuitorul neimpunând pentru făptuitori, indiferent de activitatea ilicită desfășurată, o anumită calitate specială.

8) Calitatea specială a subiectului infracțiunii de eschivare de la achitarea plăților vamale decurge din conținutul obligației legale a persoanei de a achita plățile vamale atunci când trece bunuri peste frontiera vamală a Republicii Moldova.

9) În sensul normei de la alin.(1) art.270 CV Rom, nu contează valoarea sau felul bunurilor care se încearcă a fi trecute peste frontieră, ci modul în care se concretizează: „prin orice mijloace” și prin locuri unde nu se desfășoară controlul organelor vamale.

10) De sub incidența Codului vamal al României scapă acțiunea de trecere a bunurilor prin punctele de trecere a frontierei, dar prin alte metode decât prin sustragerea de la controlul vamal.

11) Fapta prevăzută la alin.(3) art.270 CV Rom constituie o formă specială a favorizării infracțiunii de contrabandă.

12) Infracțiunile prevăzute la art.249 CP RM pot fi săvârșite doar cu intenție directă, deoarece în conținutul componentelor de infracțiune legiuitorul a inclus scopul în calitate de semn constitutiv.

Problema științifică soluționată a constat în elaborarea instrumentarului de identificare a elementelor constitutive și a celor circumstanțiale agravante ale infracțiunilor vamale din legislația Republicii Moldova și cea a României, în corespundere cu cadrul teoretico-normativ actual, fapt ce a condus la înaintarea unor propuneri de îmbunătățire a textului de lege în vederea prevenirii și combaterii mai eficiente a infracționalității în sfera vamală.

În vederea îmbunătățirii legislației Republicii Moldova și a celei a României în materia incriminărilor în sfera vamală, au fost înaintate următoarele **recomandări**:

– *pentru Republica Moldova*: 1) ajustarea conținutului normei în care este înscrisă definiția contrabandei din Codul vamal în raport cu cel al normei de incriminare din Codul penal; 2) excluderea expresiei „alt fel de energie” din conținutul pct.1) art.1 din Codul vamal al Republicii Moldova și din textul lit.f) art.2 din Legea Republicii Moldova cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice, nr.1569 din 20.12.2002; 3) completarea alin.(4) art.248 CP RM cu celelalte trei metode de săvârșire a contrabandei prevăzute la alin.(1)-(3) art.248 CP RM, care lipsesc la alin.(4) art.248 CP RM (în ipoteza în care fapta prejudiciabilă se exprimă în acțiunea de trecere a valorilor culturale peste frontiera vamală); 4) introducerea precursorilor în lista entităților materiale susceptibile de a fi trecute ilegal peste frontiera vamală, în sensul normei de la alin.(2) art.248 CP RM; 5) completarea art.248 CP RM cu un nou alineat care să cuprindă elementul circumstanțial deosebit de agravant „săvârșirea contrabandei de către un grup criminal organizat sau de o organizație criminală”.

– *pentru România*: 1) înlocuirea expresiei „prin sustragere de la controlul vamal” cu sintagma „prin orice mijloace”, similar normei de la alin.(1) art.270 CV Rom, astfel încât sub incidența normei de la alin.(2) art.270 CV Rom să cadă orice trecere ilegală a frontierei vamale prin punctele de

trecere a frontierei, inclusiv prin nedeclarare sau declarare neautentică; 2) introducerea în art.274 CV Rom a circumstanței agravante similare celei de la lit.c) alin.(5) art.248 CP RM, și anume: „de către un funcționar public, cu folosirea situației de serviciu”.

Avantajele unor asemenea recomandări constau în:

a) Eficientizarea procesului de aplicare a legii penale de către persoanele abilitate;

b) Neadmiterea evitării de către făptuitor a răspunderii penale pentru trecerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova a valorilor culturale, atunci când acesta recurge la nedeclarare, declarare neautentică sau la folosirea frauduloasă a documentelor ori a mijloacelor de identificare vamală;

c) Agravarea răspunderii penale pentru comiterea infracțiunilor de contrabandă sau a altor infracțiuni vamale în prezența unor circumstanțe menite să justifice o astfel de agravare, fapt care, în consecință, ar duce la diminuarea infraționalității în sfera vamală;

d) Acoperirea unor viduri legislative (bunăoară, înlocuirea expresiei „prin sustragere de la controlul vamal” din cadrul alin.(2) art.270 CV Rom cu sintagma „prin orice mijloace” nu ar permite evitarea răspunderii penale a persoanei care trece bunuri peste frontiera vamală, prin punctele de trecere a frontierei, nu prin sustragere de la controlul vamal, ci printr-o altă metodă, de exemplu, prin nedeclararea bunurilor);

e) Prin instituirea circumstanțelor agravante propuse s-ar permite diferențierea corectă și echitabilă a caracterului și gradului prejudiciabil al celor comise.

Planul cercetărilor de perspectivă la tema lucrării este orientat spre:

– Elaborarea proiectului unei noi Hotărâri a Plenului Curții Supreme de Justiție în cauzele penale privind infracțiunile vamale.

– Identificarea coraportului dintre infracțiunile reunite sub denumirea marginală de contrabandă și criminalitatea transfrontalieră.

– Etalarea particularităților contrabandei cu arme biologice, nucleare, chimice.

BIBLIOGRAFIE

1. Barbăneagră A., Alecu Gh., Berliba V. et al. *Codul penal al Republicii Moldova. Comentat. Adnotat*. Chișinău: Sarmis, 2009. 860 p.
2. Bujor V., Pop O. *Criminalitatea în domeniul fiscal*. Timișoara: Mirton, 2002. 89 p.
3. Bujorean D. *Infracțiunea de contrabandă și infracțiunea de evaziune fiscală*. În: *Revista de Drept penal*, 2011, nr.4, p.87-96.
4. Brînza S., Stati V. *Drept penal. Partea Specială. Vol.II*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2011. 1322 p.
5. Brînza S., Stati V. *Tratat de drept penal. Partea Specială. Vol.II*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2015. 1300 p.
6. Informația operativă privind starea infracționalității (fără cauze clasate) pe teritoriul Republicii Moldova <http://www.mai.gov.md/ro/advanced-page-type/date-statistice> (vizitat la 13.02.2016)
7. Maimescu S. *Contrabanda comisă în circumstanțe agravante pe teritoriul vamal al Republicii Moldova*. Chișinău: Estetini, 2015. 224 p.
8. Maimescu S., Pasat O. *Contrabanda în legislația Republicii Moldova*. În: Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare” (10-11 noiembrie 2015). Chișinău: CEP USM, 2015, p.156-159.
9. Mutu M. *Deosebirea contrabandei de eschivarea de la achitarea plăților vamale*. În: *Revista Națională de Drept*, 2003, nr.12, p.26-27.
10. Olteanu G.I. *Cercetarea contrabandei și a altor infracțiuni ce implică trecerea frontierei de stat*. București: AIT Laboratories, 2004. 397 p.
11. Pasat O. *Apariția și evoluția infracțiunilor vamale pe teritoriul României*. În: Simpozionul internațional „Universul științelor” – Ediția a IV-a, 08 septembrie 2013, Iași, p.304-308.
12. Pasat O. *Analiza juridico-penală a infracțiunilor vamale și penale comise pe teritoriul vamal al Republicii Moldova în conformitate cu Codul penal din 2002*. În: *Revista Națională de Drept*, 2013, nr.12, p.80-84.
13. Pasat O. *Analiza juridico-vamală a contravențiilor, infracțiunilor vamale comise pe teritoriul vamal al Republicii Moldova în conformitate cu Codul vamal din 2000*. În: *Revista Națională de Drept*, 2014, nr.1, p.66-71.
14. Pasat O. *Analiza juridico-vamală a contravențiilor, infracțiunilor vamale prevăzute de Codul vamal al României aflat în vigoare*. În: *Revista Națională de Drept*, 2014, nr.2, p.68-73.
15. Pasat O. *Analiză asupra infracțiunilor vamale comise pe teritoriul României până în anul 1989 prin prisma metodei istorice*. În: *Revista Națională de Drept*, 2014, nr.3, p.64-69.
16. Pasat O. *Efectuarea analizei juridico-vamale a infracțiunilor, contravențiilor vamale prevăzute de Codul vamal al României din 1997*. În: *Revista Națională de Drept*, 2014, nr.4, p.61-66.

17. Pasat O. *Stabilirea și determinarea subiecților contravențiilor și infracțiunilor vamale comise pe teritoriul României*. În: Revista științifică de cercetări socio-umane „Vector European”, 2014, nr.2, p.111-118.
18. Sandu F. *Contrabanda – componentă a crimei organizate*. București: Național Imprim, 1997. 320 p.
19. Sobișteki R. *Contrabanda: aspecte juridico-penale: studiu monografic*. Chișinău: Totex-Lux, 2013. 244 p.
20. Stati V. *Infracțiunea de contrabandă în legislația penală a Republicii Moldova și a României: analiză juridică comparativă*. În: Revista de Științe Penale, 2006, p.160-171.
21. Stati V. *Infracțiuni economice. Note de curs*. Chișinău: CEP USM, 2014. 529 p.
22. Voicu C., Boroi A., Sandu F. et al. *Drept penal al afacerilor*. București: Rosetti, 2002. 464 p.
23. Voicu C., Boroi A., Molnar I. et al. *Dreptul penal al afacerilor. Ed. a 4-a, revăzută*. București: C.H. Beck, 2008. 710 p.
24. Гырла Л.Г., Табарча Ю.М. *Уголовное право Республики Молдова. Часть Особенная. Том I*. Кишинэу: Cartdidact, 2010. 712 p.
25. Круглова О., Котельников А. *Контрабанда и уклонение от уплаты таможенных платежей*. În: Законность, 2001, №5, p.20-21.
26. Ларичев В.Д., Гильмутдинова Н.С. *Таможенные преступления*. Москва: Экзамен, 2001. 608 p.
27. Марковский М.С. *Проблемы определения предмета контрабанды наличных денежных средств и (или) денежных инструментов*. În: Вестник Томского государственного университета, 2015, №393, p.158-163.
28. Плясов К.А. *О субъекте уклонения от уплаты таможенных платежей*. În: Общество и право, 2009, №4(26), p.146-148.
29. Прохоров Л.А., А.В. Скачко. *Правовые модели противодействия контрабанде: опыт зарубежного законодательства*. În: Общество и право, 2013, №2(44), p.69-77.
30. Рогатых Л.Ф. *Уголовно наказуемая контрабанда*. Санкт-Петербург: Санкт-Петербургский юридический институт Генеральной прокуратуры Российской Федерации, 2005. 140 p.
31. Сучков Ю.И. *Таможенные преступления: учебное пособие*. Калининград: Калининградский государственный университет, 2000. 82 p.
32. Хилjuta В.В. *Проблемы ограничения контрабанды от уклонения от уплаты таможенных платежей в уголовном праве Беларуси* http://edu.tltsu.ru/sites/sites/_html/media71251/Khiljuta.pdf (vizitat la 26.12.2015)
33. Pasat O. *Customs duties. Customs tariff*. În: Rezumatele comunicărilor Conferinței științifice internaționale „Perspectives of Business Law in the Third Millenium” third edition (Bucharest, 15-16 November 2013). Bucharest, 2015, p.165-174.

ADNOTARE

Pasat Aurel Octavian, „Analiza juridico-penală a infracțiunilor vamale conform legislației Republicii Moldova și a României”, teză de doctor în drept la specialitatea 554.01 - Drept penal și execuțional penal. Chișinău, 2016

Structura lucrării. Teza cuprinde: Introducere, 4 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografia din 252 titluri, 2 anexe, 168 pagini text de bază. Rezultatele obținute sunt publicate în 10 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: infracțiune vamală, contrabandă, plăți vamale, declarant, declarație vamală, documente falsificate, documente nereale, valori culturale, proporții mari, eschivare.

Domeniul de studiu. Lucrarea face parte din domeniul Dreptului penal, Partea Specială.

Scopul tezei de doctorat constă în aprofundarea concepției privind răspunderea penală pentru infracțiunile vamale, în evidențierea și în soluționarea problemelor de drept penal ce vizează infracțiunile din sfera vamală, reglementate de legislația penală a Republicii Moldova și de cea a României, precum și în formularea unor propuneri *de lege ferenda* menite să optimizeze cadrul legal actual în materie.

Obiectivele: cercetarea principalelor etape de dezvoltare și modificare a legislației în materia incriminărilor din sfera vamală atât din Republica Moldova, cât și din România; investigarea particularităților elementelor constitutive obiective și subiective ale infracțiunilor vamale; cercetarea practicii judiciare în materia infracțiunilor vamale; precizarea liniilor de demarcație între infracțiunile vamale și unele fapte conexe; definirea conceptului de infracțiune vamală; analiza comparativă a reglementărilor din legislațiile penale ale unor state străine cu privire la infracțiunile vamale etc.

Noutatea științifică și originalitatea rezultatelor obținute constă în faptul că a fost realizată o cercetare temeinică, sub aspect juridico-penal, a infracțiunilor vamale săvârșite în Republica Moldova și în România, abordate din perspectiva mediului, cauzelor, logicii și consecutivității acestora. Plus la aceasta, noutatea științifică a rezultatelor cercetării constă în punctarea unor concepții polemizate întâlnite în doctrină, în analiza acestora și expunerea propriei poziții.

Problema științifică soluționată constă în *elaborarea instrumentarului* de identificare a elementelor constitutive și a celor circumstanțiale agravante ale infracțiunilor vamale din legislația Republicii Moldova și cea a României, în corespundere cu cadrul teoretico-normativ actual, *fapt ce a condus* la înaintarea unor propuneri de îmbunătățire a textului de lege *in vederea* prevenirii și combaterii mai eficiente a infracționalității în sfera vamală.

Importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării. Abordările metodologice, prescripțiile teoretice și concluziile practice prezentate în teză pot fi utilizate atât de doctrinari în desfășurarea pe viitor a cercetărilor teoretice, cât și de practicieni în procesul soluționării problemelor legate de infracțiunile vamale potrivit legislației Republicii Moldova și celei a României. Importanța practică a cercetării de față constă în faptul că va servi drept suport solid pentru cei abilitați cu aplicarea legii, contribuind la încadrarea juridico-penală corectă a infracțiunilor vamale, avându-se în vedere că lucrarea conține valoroase recomandări practice în acest sens. Mai mult, teza elaborată comportă importante valențe teoretico-practice din moment ce sunt supuse analizei diverse spețe din practica instanțelor de judecată. Semnificația teoretică a lucrării rezidă în faptul că analiza juridico-penală a infracțiunilor vamale a fost efectuată în baza generalizării experienței practice acumulate de Republica Moldova și de România în condiții social-juridice specifice.

Implementarea rezultatelor științifice. Acestea pot fi aplicate cu succes în procesul de instruire a studenților de la facultățile de drept din cadrul instituțiilor de învățământ superior (și nu doar), precum și în activitatea practică a organelor de drept.

АННОТАЦИЯ

Пасат Аурел Октавиан, «Уголовно-правовой анализ таможенных правонарушений в соответствии с законодательством Республики Молдова и Румынии», диссертация на соискание ученой степени доктора права по специальности 554.01 – Уголовное право и уголовно-исполнительное право. Кишинэу, 2016

Структура работы. Диссертация содержит: введение, 4 главы, общие выводы и рекомендации, библиографию из 252 работ, 2 приложения, 168 страниц основного текста. Полученные результаты были опубликованы в 10 научных работах.

Ключевые слова: таможенное преступление, контрабанда, таможенные сборы, декларант, таможенная декларация, подделанные документы, фальшивые документы, культурные ценности, крупные размеры, уклонение.

Область исследования диссертации является Уголовное право, часть Особенная.

Цель диссертационного исследования состоит в углублении концепции уголовной ответственности за таможенные преступления, в попытке выделить и разрешить проблемы уголовного права, касающиеся таможенных преступлений, регламентируемых уголовным законодательством Республики Молдова и Румынии, а также в разработке предложений с целью оптимизации правовых норм в этом вопросе.

Задачи: исследование основных этапов разработки и внесения изменений в законодательстве таможенных преступлений как в Молдове так и в Румынии; исследование объективной и субъективной составляющей таможенных преступлений; исследование судебной практики таможенных преступлений; уточнение демаркационных линий между таможенными преступлениями и некоторыми аналогичными деяниями; определение таможенного преступления; сравнительный анализ положений уголовного законодательства зарубежных стран по таможенным преступлениям и т.д.

Научная новизна и оригинальность результатов состоит в проведении всестороннего исследования таможенных преступлений с уголовно-правовой точки зрения, с учетом среды, причин, логики и последовательности их совершения. Кроме того, научная новизна результатов состоит в трактовке некоторых полемических понятий, встречающихся в доктрине, в их анализе и в представлении собственных определений.

Решенный научный вопрос особой значимости заключается в разработке инструментария для выявления объективных и субъективных признаков, в том числе и квалифицирующих признаков таможенных преступлений, совершаемых в Республике Молдова и в Румынии, в соответствии с актуальной теоретически-нормативной базой, что способствовало выдвижению предложений по улучшению текста закона по предотвращению преступности в таможенной сфере и по борьбе с нею.

Теоретическая значимость и практическая применимость результатов исследования: методологические подходы, теоретические предписания и практические заключения, представленные в диссертации, могут быть использованы как исследователями при проведении дальнейших теоретических исследований, так и практическими работниками при решении проблем, связанных с таможенными преступлениями в соответствии с законодательством Республики Молдова и Румынии. Практическая значимость данного исследования заключается в том, что оно может стать солидным подспорьем в работе правоохранительных органов, существенно облегчая уголовно-юридическое определение таможенных преступлений, основываясь на практических рекомендациях автора.

Кроме того, диссертация имеет важное теоретическое и практическое значение, поскольку были проанализированы различные случаи из судебной практики. Теоретическое значение данной научной работы состоит в том, что анализ уголовных таможенных преступлений был проведен на основе обобщения практического опыта Молдовы и Румынии.

Внедрение научных результатов. Они могут быть с успехом использованы в процессе подготовки студентов на факультете права в высших учебных заведениях, а также в практической работе правоохранительных органов.

ANNOTATION

Pasat Aurel Octavian "The Juridical-Criminal Analysis of the Customs Offences in accordance to the Moldavian and Romanian legislation", PhD Thesis on specialty 554.01 – Criminal Law and Criminal Execution Law. Chisinau, 2016

Thesis structure: Introduction, 4 chapters, general conclusions and recommendations, bibliography of 252 titles, 2 appendices, 168 pages basic text. The fundamental ideas and scientific results are exposed and published in 10 scientific papers.

Key-words: customs offence, smuggling, customs payments, customs statement, registrant, forged documents, unreal documents, cultural values, large scale, evasion.

The domain of study: This thesis belongs to the judicial domain, the Special Part.

The purpose of study consists in deepening the concept of criminal liability for customs offenses, the outlining and finding solutions to the juridical issues especially the customs criminal offenses, mentioned in the juridical laws from the Republic of Moldova and Romania, as well as the proposal of creating future laws meant to improve the actual legal framework.

The objectives of study: research of the main stages of development and alteration of the legislation in what concerns incrimination in relation to customs domain, both in the Republic of Moldova and in Romania; investigation of the peculiarities of the constitutive subjective and objective elements related to the customs offenses; research of the juridical practice from the matter of customs offenses; specifying the demarcation lines between customs offenses and some related facts; definition of customs offense; comparative analysis of the rules from the criminal laws of some overseas states in connection with customs offenses etc.

The scientific novelty and originality of the obtained results consist in the achievement of the customs offence research from the perspective of the juridical-criminal aspect in the contemporary social-judicial conditions from the Republic of Moldova and Romania, through knowledge of the medium, causes, their logistics and their consecutiveness. In addition, the scientifically novelty of the outcome of this research consists in outlining polemical conceptions found in the doctrine, in their analysis and the presentation of the author's own position.

The solved scientifically issue consists in the creation of the tools necessary for the identification of the constitutive and the circumstantial aggravating elements of customs offense from the legislation of the Republic of Moldova and Romania, in accordance with actual theoretical-regulatory framework, fact which has led to the presentation of proposals useful for the improvement of the laws with a view to prevention and deterrence of committing offenses in the customs domain.

The theoretical importance and the practical value of this thesis. The methodological approach and the practical conclusions presented in this thesis may be used in the future development of the theoretical research both by the theorists who will continue their studies as well as the practitioners, while solving the issues related to customs offenses, in accordance with the legislation of Romania and the Republic of Moldova. The practical importance of the present research consists in the fact that it assists the law makers to classify juridical the certain customs offence, considering the fact that this thesis includes practical recommendations. Furthermore, this elaborate thesis has important theoretical and practical value because several cases from the juridical hearings and trials have been analyzed. The theoretical importance of this thesis consist in the fact that several investigations have been done in the domain of juridical-criminal analysis of customs offenses on the basis of generalization of practical experience in the specific conditions of Romania and the Republic of Moldova.

The implementation of the scientific results is reflected in the training process of the law students from the law colleges as well as the practical activity of the juridical staff.

PASAT Aurel Octavian

**ANALIZA JURIDICO-PENALĂ A INFRACTIUNILOR VAMALE CONFORM
LEGISLAȚIEI REPUBLICII MOLDOVA ȘI A ROMÂNIEI**

Specialitatea 554.01 – Drept penal și execuțional penal

Autoreferatul tezei de doctor în drept

Aprobat spre tipar 24.06.2016.
Hârtie ofset. Tipar ofset.
Coli de tipar 1,88.

Formatul hârtiei 60×84^{1/16}
Tirajul 50 ex.
Comanda nr.346.

Centrul Editorial-Poligrafic al USM
str. A.Mateevici, 60, Chișinău, MD 2016